

Sala centrum

Kulturhistorisk bebyggelseinventering
Maj 2010

Hus av högsta värde
Byggnader som är unika byggnader för Sala och som har mycket höga arkitektoniska kvaliteter. Två av de blåmarkerade byggnaderna är idag byggnadsminnen. Byggnaderna är representativa för sin typ och tidsperiod, både i byggnadsstil och ur ett samhällshistoriskt perspektiv. Vid förändringar av dessa byggnader ska en antikvariskt sakkunnig medverka.

Hus av betydande värde
Byggnader som har höga kulturhistoriska värden, men inte är ensamma i sitt slag i Sala idag, jämfört med blåmarkerade byggnader. Grönmarkerade byggnader är mycket välbevarade representanter för sin respektive tidsperiod. De är symboler för sin stil, ideal och tillkomstperiod. Byggnadernas ursprungliga funktion är ofta tydligt avläsbar. De grönmarkerade byggnaderna kan också ha särskilda/utmärkande arkitektoniska kvaliteter. Byggnaderna följer sitt områdes kvartersmönster, ideal och gatustruktur. Förändring av dessa byggnader bör göras med stor varsamhet och i medverkan av en antikvariskt sakkunnig.

Hus av värde för stadsbilden
Byggnader som bidrar till att förstärka gatubildens karaktär genom gemensamma drag med blå- och grönmarkerade byggnader eller byggnader som är värdefulla på grund av sin tidstypiska karaktär. De rödmarkerade byggnaderna är ofta mer ombyggda än de som fått en högre värdering. Ett exempel på ombyggnad är att bottenvåningarna har inretts till butikslokaler och skyltöppningar har tagits upp i fasaderna, vilket också är en tydlig årsring, medan övervåningarna fortfarande har den ursprungliga utformningen. Byggnadernas volymer och skala mot gatan är ofta viktiga för kulturmiljön som helhet.

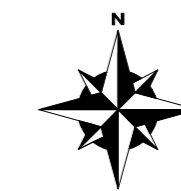
Hus av positiv betydelse för stadsbilden
Byggnader som ofta är nyare än de som fått en högre värdering i inventeringen. Byggnaderna förstärker gatubilden, men skulle kunna ersättas av nya byggnader i samma volym och struktur. Många av de gulmarkerade byggnaderna är lyckade och medvetet gjorda tillbyggnader eller komplement. Många är också fortfarande oförvanskade och har en utformning som är representativ för den tid då de uppfördes. Om dessa byggnader förblir oförvanskade kommer de sannolikt att få ett högre kulturhistoriskt värde över tid. Vid ändringar av en gulmarkerad byggnad är det viktigt med anpassningar volymmässigt.

Övriga hus
Övrig bebyggelse. Många äldre byggnader i denna kategori är förvanskade på ett sätt som minskat det kulturhistoriska värdet. Nyare byggnader i denna kategori kan få ett högre kulturhistoriskt värde i framtiden om de förblir oförvanskade. Även om dessa byggnader inte fått någon särskild värdering i inventeringen betyder det inte att dessa byggnader saknar kulturhistoriskt värde.

Förändring rekommenderas
Dessa byggnader är i stora drag välbevarade, men har förvanskats på ett sätt som har minskat byggnadens kulturhistoriska värden. Exempelvis kan byggnaderna ha fått nya balkonger, takkupor, ändrad färgsättning eller fasadmateriäl, utbytta fönster eller stänkputs istället för slätputs eller spritputs. Återställande av det som förvanskats rekommenderas därför. Återställandet kan bidra till att byggnaden får ett högre kulturhistoriskt värde.

Värdefull miljö
Ett område med rödretig markering omfattar en sammanhållen miljö med särskilt höga kulturhistoriska värden. Det rör sig om gårdsmiljöer, parkmiljöer och gatubilder. I miljöerna är ofta äldre bebyggelsestruktur och kvartersstruktur tydlig. Miljöerna har också höga estetiska värden. I vissa områden är även gatan i sig värdefull. En sammanhållen värdefull miljö kan bidra till ett högre kulturhistoriskt värde i byggnaderna i området. Vid förändringar i dessa miljöer är det särskilt viktigt att ta hänsyn till hur miljön som helhet kommer att påverkas.

Riksintresse Kulturmiljövård
Linjen visar område som omfattas av riksintresset Sala silvergruva och Sala bergstad.

0 20 40 100 200m
Skala 1:2 500